

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่อง ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 1.1 จุดมุ่งหมายและสาระสำคัญของหลักสูตร
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 - 2.1 หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 - 2.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
 - 2.3 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
3. ชุดกิจกรรม
 - 3.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
 - 3.2 ความสำคัญของชุดกิจกรรม
 - 3.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
 - 3.4 หลักการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้
 - 4.1 ความหมายของการปฏิบัติ
 - 4.2 หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้
 - 4.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้
5. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ
 - 5.1 ความหมายของการอ่าน
 - 5.2 องค์ประกอบของกระบวนการอ่าน
 - 5.3 การพัฒนาความสามารถในการอ่าน
 - 5.4 การประเมินผลการอ่าน

6. ความพึงพอใจ
 - 6.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 6.2 แนวทางการวัดความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายและสาระสำคัญของหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย สาระสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1 - 2) ดังนี้

1. ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ดีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม
2. ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม
3. ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน
4. ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2) ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 14 - 48) ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาและการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัดข้อ 1 ปฏิบัติตามคำสั่ง และคำขอร้องที่ฟัง หรืออ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำสั่งและคำขอร้องที่ใช้ในห้องเรียนคำสั่ง เช่น Give me a/an.../Draw and color the picture./ Put a/an...in/on/under a/an.../ Don't eat in class. etc. คำขอร้อง เช่น Please take a queue./ Take a queue, please./ Don't make a loud noise, please./ Please don't make a loud noise./ Can you help me, please? etc.

ตัวชี้วัดข้อ 2 อ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยค และบทพูดเข้าจังหวะ (Chant) ง่าย ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำ กลุ่มคำ ประโยคเดี่ยว และบทพูดเข้าจังหวะ และการสะกดคำ การใช้พจนานุกรม หลักการอ่านออกเสียง เช่น การออกเสียงพยัญชนะต้นคำ และพยัญชนะท้ายคำ การออกเสียงเน้นหนัก-เบา ในคำและกลุ่มคำ การออกเสียงตามระดับเสียงสูง-ต่ำ ในประโยค

ตัวชี้วัดข้อ 3 เลือก/ระบุภาพ หรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคที่ฟัง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย กลุ่มคำ ประโยคเดี่ยว สัญลักษณ์ และความหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และนันทนาการ เป็นวงคำศัพท์สะสมประมาณ 350 - 450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)

ตัวชี้วัดข้อ 4 ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนา หรือนิทานง่าย ๆ

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย ประโยค บทสนทนา หรือนิทานที่มีภาพประกอบ ประโยคคำถามและคำตอบ Yes/No Question Wh-Question

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดข้อ 1 พูดโต้ตอบด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย บทสนทนาที่ใช้ในการทักทาย กล่าวลา ขอบคุณ ขอโทษ และประโยค/ข้อความที่ใช้แนะนำตนเอง เช่น Hi /Hello/ Good morning/ Good afternoon/ Good evening/ I am sorry./ How are you? I'm fine.Thank you. And you?/ Nice to see you./ Nice to see you too./ Goodbye./Bye./ See you soon/ later./ Thanks./ Thank you./ Thank you very much./ You're welcome. etc.

ตัวชี้วัดข้อ 2 ใช้คำสั่งและคำขอร้องง่ายๆ ตามแบบที่ฟัง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำสั่งและคำขอร้องที่ใช้ในห้องเรียน

ตัวชี้วัดข้อ 3 บอกความต้องการง่าย ๆ ของตนเองตามแบบที่ฟัง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้บอกความต้องการ เช่น Please,.../ May I go out?/ May I come in? etc.

ตัวชี้วัดข้อ 4 พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้ขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเพื่อน เช่น What's your name? My name is... How are you? I am fine.

ตัวชี้วัดข้อ 5 บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำและประโยคที่ใช้แสดงความรู้สึก เช่น ดีใจ เสียใจ ชอบไม่ชอบ เช่น Yeah!/ Great!/ Cool!/ I'm happy./ I like cats./ I don't like snakes. etc.

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูด และการเขียน

ตัวชี้วัดข้อ 1 พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำและประโยคที่ใช้ในการพูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง บุคคลใกล้ตัว และเรื่องใกล้ตัว เช่น บอกชื่อ อายุ รูปร่าง ส่วนสูง เรียกสิ่งต่าง ๆ จำนวน 1 - 50 สี ขนาด สถานที่อยู่ของสิ่งของ

ตัวชี้วัดข้อ 2 จัดหมวดหมู่คำตามประเภทของบุคคล สัตว์ และสิ่งของ ตามที่ฟัง หรืออ่าน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำ กลุ่มคำที่มีความหมายเกี่ยวกับบุคคล สัตว์ และสิ่งของ เช่น การระบุ/เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับคำ หรือกลุ่มคำ โดยใช้ภาพ แผนภูมิ แผนภาพ แผนผัง

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดข้อ 1 พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย มารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เช่น การขอบคุณ ขอโทษ การใช้สีหน้าท่าทางประกอบ การพูดขณะแนะนำตนเอง การสัมผัสมือ การโบกมือ การแสดงอาการตอบรับหรือปฏิเสธ

ตัวชี้วัดข้อ 2 บอกชื่อและคำศัพท์ง่าย ๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เช่น วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์ เครื่องแต่งกาย อาหาร เครื่องดื่ม

ตัวชี้วัดข้อ 3 เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทานประกอบท่าทาง วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัดข้อ 1 บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่าย ๆ ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย ความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัดข้อ 1 บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดข้อ 1 ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย การใช้ภาษาในการฟัง/พูดในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดข้อ 1 ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว

สาระการเรียนรู้แกนกลาง ประกอบด้วย การใช้ภาษาต่างประเทศในการรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว จากสื่อต่าง ๆ

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล และมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ปฏิบัติตามคำสั่ง และคำขอร้องที่ฟัง หรืออ่าน 2) เลือก/ระบุภาพ หรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคที่ฟัง และ 3) ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนา หรือนิทานง่าย ๆ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังต่อไปนี้

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

มีผู้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2548 : 109 - 110) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึง จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีประโยชน์ เมื่อเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือ สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามที่ความต้องการ

2. การสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วน ๆ อาจไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเท่ากับการสอนในลักษณะบูรณาการ ซึ่งในชีวิตประจำวันการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารต้องใช้หลายทักษะรวมกัน และในบางครั้งต้องอาศัยกริยาท่าทางประกอบ ดังนั้น ผู้เรียนก็ควรได้รับการฝึกปฏิบัติเช่นเดียวกับในชีวิตจริง ตลอดจนควรที่จะฝึกและใช้ภาษาในลักษณะของทักษะรวมตั้งแต่เริ่มต้น

3. ต้องให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ ในการทำกิจกรรมการใช้ภาษาควรให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ด้วย

4. ควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป การเล่นเกม การแก้ปัญหา

5. ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาของผู้เรียน มากกว่าวิธีการใช้ภาษา และควรแก้ไขเฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา ซึ่งความถูกต้องของการใช้ภาษา ก็ยังต้องคำนึงอยู่ด้วยเช่นกัน

กุลกานต์ วงษ์สิงห์ (2548 : 39 - 42) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสรุปได้ดังนี้

1. หลักการเรียนรู้คำศัพท์ ลักษณะของคำศัพท์ ได้แก่ จำนวนตัวอักษร ความหมาย และโครงสร้างของคำ ซึ่งนักเรียนมักจะสับสนในการจำตัวอักษร วิธีการแก้ปัญหา โดยการใช้บัตรคำให้นักเรียนฝึกพูด เขียน และอ่าน ฝึกการเชื่อมโยงการออกเสียงตัวอักษรเปรียบเทียบกับภาษาไทย เน้นเรื่องการประสมเสียงพยัญชนะ สระที่ปรากฏในคำต่าง ๆ

2. หลักการเรียนรู้ลักษณะของประโยค ควรฝึกให้นักเรียนอ่านประโยคสั้น ๆ และอ่านหลายประโยค แทนการอ่านประโยคที่ยาวและซับซ้อน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกล่ามอ่านภาษาอังกฤษได้

3. หลักการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ ควรเรียนรู้การวางประโยคหลัก การอ่านข้อความหรือเนื้อเรื่อง ครูควรแนะนำหรือชี้แนะวิธีการอ่านให้นักเรียนได้ทราบวิธีการนำเสนอข้อความ โดยทั่วไปการนำเสนอข้อความภาษาอังกฤษ มักจะวางประโยคหลักของข้อความไว้เป็นประโยคของย่อหน้า เพื่อให้ผู้อ่านสามารถทราบทิศทางของเรื่องราวที่จะอ่านต่อไป และสามารถเข้าใจสาระของเรื่องได้ง่าย นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการแปลคำศัพท์ ความรู้และประสบการณ์พื้นฐานเดิมของนักเรียน ควรรู้จักการตั้งคำถามที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตอบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง

พรพิมล ประสงค์พร (2550 : 14 - 17) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสรุปได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Principles) มีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นหนึ่งเดียว หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนภาษาโดยให้ความสนใจต่อรูปแบบภาษาในลักษณะองค์รวม

1.2 การเรียนรู้อย่างมีความหมาย เป็นการซึมซับความรู้ใหม่เข้ามาอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาและระบบความจำที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมาย และเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างทางปัญญาเดิม ทำให้สามารถจดจำได้อย่างแม่นยำ

1.3 การให้รางวัล ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนตระหนักในผลที่ได้รับจากการเรียนภาษาอังกฤษในระยะยาว โดยการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษ ความมีเกียรติและความมีชื่อเสียงที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ประโยชน์ทางด้านวิชาการของการรู้ภาษาอังกฤษ และผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

1.4 การสร้างแรงจูงใจภายใน ครูผู้สอนจะต้องศึกษาว่าอะไรเป็นแรงจูงใจภายในของผู้เรียน แล้วจึงออกแบบกิจกรรม และใช้เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน และท้าทายความคิด

1.5 การฝึกกลวิธีการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษาว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีแบบแผนในการเรียนรู้แบบใด แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ของผู้นั้น นอกจากนี้ควรมองหาโอกาสฝึกกลวิธีการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยพิจารณาเลือกฝึกกลวิธีที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับบทเรียน

2. ด้านความรู้สึกนึกคิด (Affective Principles) แบ่งเป็นหลักการย่อย ดังนี้

2.1 การแสดงออกทางภาษา ในขณะที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการคิด เจตคติ และการกระทำที่เป็นลักษณะเฉพาะของภาษา ซึ่งต้องให้กำลังใจ สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีความหวังที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้ดี

2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง ครูผู้สอนจะต้องสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับมอบหมายภาระงานแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำภาระงาน ได้สำเร็จ

2.3 ความกล้า เป็นหลักการที่เน้นความสำคัญของการช่วยให้ผู้เรียนมีความกล้า ในความพยายามที่จะใช้ภาษาทั้งในด้านการรับสารและส่งสาร

2.4 ความเชื่อมโยงระหว่างภาษากับวัฒนธรรม ซึ่งบางครั้งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จะสำเร็จได้ ก็ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย โดยเกี่ยวข้องกับระบบของวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และแนวทางการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของภาษา

3. ด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Principles) แบ่งเป็นหลักการย่อย ดังนี้

3.1 อิทธิพลของภาษาแม่ ผู้เรียนภาษาอังกฤษมักจะคิดเป็นภาษาแม่ก่อน แล้วจึง แปรจากภาษาแม่เป็นภาษาอังกฤษ ทำให้ภาษาแม่บางส่วนเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาอังกฤษ จึงทำให้เกิด อุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จนไม่สามารถทำความเข้าใจภาษาอังกฤษได้

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีแนวโน้มที่จะก้าวไปสู่ กระบวนการพัฒนาภาษาอย่างเป็นระบบได้ โดยการใช้ประโยชน์จากข้อมูลป้อนกลับของบุคคลอื่น มาช่วยส่งเสริมการพัฒนาภาษาภายใน ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่าง เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิด และความเข้าใจของผู้เรียนว่า ผู้เรียนรู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร เข้าใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรจึงแสดงออกทางภาษาในลักษณะเช่นนั้น

3.3 ความสามารถในการสื่อสาร ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารให้ดีที่สุด โดยให้ความเอาใจใส่ต่อการนำภาษาอังกฤษไปใช้ คำนึงถึงการ ใช้ ภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทและชีวิตจริง

จากหลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และการฝึกใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ โดยอาจเริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์ ลักษณะของประโยค การอ่านข้อความหรือเนื้อเรื่อง เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม และฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนควรจงใจให้

ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและ ศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาการด้านภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ

แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

มีผู้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 16 - 21) ได้นำเสนอแนวการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ สรุปได้ดังนี้

1. สำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน โดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียน สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การค้นหา และเลือกหัวข้อที่สนใจ หรือให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ ในสิ่งที่ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเข้ากับสาระ การเรียนรู้ที่ครูวางแผนไว้

2. เตรียมสาระการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษา หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจว่าหลักสูตรต้องการอะไร มีจุดประสงค์อย่างไร และทำไมจึงต้องการเช่นนั้น สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

- 3.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูควรใช้ประเด็นคำถามสถานการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้น หรือท้าทายให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย และครูควรให้ผู้เรียนรู้สึกว่า ครูคือเพื่อนที่ช่วยเหลือเขาได้ นอกจากนี้ ครูจะต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้ใช้ความคิด มีความสนใจ ในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้

- 3.2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียน โดยให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้วิธีการ แสวงหาความรู้

- 3.3 ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยที่ ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เน้น ให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. **ขั้นประเมินผล** เป็นการประเมินความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบควบคู่กัน เพื่อค้นพบศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน เพื่อการพัฒนา และตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ นอกจากนี้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย

5. **การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้** เป็นขั้นตอนของการตกผลึกของกระบวนการเรียนรู้รายบุคคล กล่าวคือ ผู้เรียนแต่ละคน จะเกิดการมองเห็นต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม เกิดการค้นพบว่ามีความสามารถ มีจุดเด่น จุดด้อยด้านใดบ้าง หลังจากที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว และการแสดงออกตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งพิจารณาได้จากการหาข้อสรุปจากบทเรียน การแลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ การสะท้อนความคิด การแสดงผลงาน การนำเสนอข้อค้นพบ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะเพิ่มเติม

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2548 : 108) ได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา เป็นการฝึกความสามารถทางภาษา ที่ถูกต้อง ประกอบด้วยความรู้ในเรื่องคำศัพท์ กฎเกณฑ์ การวางรูปประโยค การออกเสียง และความหมายของรูปคำ

2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์แห่งสังคม เป็นความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และสภาพของสังคมที่แตกต่างกัน โดยเน้นที่ความเหมาะสมทางความหมายของรูปประโยคที่ใช้ การออกเสียงและระดับเสียง

3. ความสามารถด้านความสัมพันธ์ข้อความ เป็นความสามารถในการรวบรวม การตีความ รูปประโยค และความหมายของข้อความ เพื่อให้ได้ใจความโดยรวมในข้อความที่พูดและเขียน

4. ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความสามารถทางภาษาที่เพียงพอในการสื่อสารด้วยกลวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้พจนานุกรม การใช้ข้อความหรือวลี การอธิบายคำรวมทั้งการใช้ท่าทางในการสื่อความหมายด้วย

เซลซี มัวร์เซีย (Celce Murcia. 1988 : 56 ; อ้างถึงใน จินตนา สุขจรรย์นั. 2551 : 38 - 39) ได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ในเรื่องของโครงสร้างไวยากรณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้น Presentation จากการศึกษาวิธีการนำเสนอโครงสร้างไวยากรณ์พบว่า มีวิธีการนำเสนอโครงสร้างไวยากรณ์อยู่ 2 วิธี คือ

1.1 Deductive Approach การสอนไวยากรณ์แบบนี้ ผู้สอนจะเริ่มต้นการสอน โดยการใช้ประโยคตัวอย่างการใช้กฎไวยากรณ์ แล้วจึงให้นักเรียนฝึกการใช้กฎไวยากรณ์

1.2 Inductive Approach การสอนไวยากรณ์แบบนี้ ผู้สอนเริ่มต้นสอนโดยการใช้ประโยคตัวอย่างที่แสดงการใช้กฎไวยากรณ์ที่จะสอนก่อน ต่อมาผู้สอนให้นักเรียนฝึกการใช้กฎไวยากรณ์ และสุดท้ายผู้สอนจะให้นักเรียนสรุปกฎการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ด้วยตนเอง

การนำเสนอโครงสร้างไวยากรณ์ ทั้งแบบ Deductive และ Inductive Approach มีทั้งข้อดีและข้อเสียทั้งสองวิธี ฉะนั้นการที่จะเลือกใช้วิธีการแบบใด ในการนำเสนอโครงสร้างไวยากรณ์ควรจะพิจารณาถึงความถนัดของผู้สอน ความชอบของนักเรียนและชนิดของโครงสร้างไวยากรณ์ที่จะสอน

2. ชั้น Focused Practice จุดมุ่งหมายของชั้นนี้คือต้องการให้ผู้เรียนฝึกโครงสร้างใหม่จนชำนาญ ก่อนที่จะไปฝึกชั้น Communicative Drill ต่อไป การฝึกชั้นนี้จึงเป็นแบบ Mechanical Drill และ Meaningful Drill

3. ชั้น Communicative Practice เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกแบบโครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียนใหม่จนชำนาญแล้ว นักเรียนควรได้ฝึกการใช้โครงสร้างใหม่ในกิจกรรมแบบ Communicative Activities ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถ่ายโอนความรู้ทางไวยากรณ์มาใช้จริง ๆ ในการติดต่อสื่อสาร

4. ชั้น Teacher Feedback และ Correction ครูผู้สอนควรแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนตลอดบทเรียน ซึ่งยุทธวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น ครูผู้สอนควรเปลี่ยนไปตามขั้นตอนของบทเรียน เช่น ในชั้นที่ 2 เป็น Feedback Drill นั้น ควรเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดโดยตรง และกระทำโดยทันที แต่เมื่อถึงชั้นที่ 3 ซึ่งเป็นการฝึกแบบ Communicative Drill ไม่ควรขัดจังหวะของนักเรียนขณะที่ปฏิบัติ และหลังจากการฝึกสิ้นสุดลง สิ่งที่สำคัญของการแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนคือ ผู้สอนไม่ควรชี้บอกรักที่ผิดและให้คำตอบที่ถูกเท่านั้น แต่ควรชี้แจงถึงเหตุผลของการตอบคำถามที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนนำไปแก้ไขได้ต่อไป

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถ ด้านทักษะการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักการตีความรูปประโยค และความหมายของคำหรือข้อความ รู้จักกลวิธีการสื่อสาร โดยครูผู้สอนควรเริ่มจากการสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เตรียมเนื้อหา และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินที่ได้ควรนำไปสรุปผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

มีผู้เสนอแนะแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 20) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. เป้าหมายหลักของการประเมินตามหลักสูตร ได้มุ่งเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียน สู้ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล
2. การประเมินควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อวัดและประเมินพัฒนาการทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรได้อย่างน่าเชื่อถือ เป็นธรรม และโปร่งใส
3. การประเมินผล เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้ โดยการกระทำหรือปฏิบัติจริงอย่างครบกระบวนการ และใช้กระบวนการทำงานและเกณฑ์การประเมินที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานในสภาพจริง ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน
4. กิจกรรมการประเมินผลเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของการศึกษา ที่เน้นการศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่ดำเนินการควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง
5. มีการจัดเก็บข้อมูลการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการวางแผนในการพัฒนาผู้เรียน การตัดสินใจผลการเรียน การศึกษาต่อ และการรายงานประจำปี

สุจินต์ วิสวธีรานนท์ (2548 : 461 - 462) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน และเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเบื้องต้นเพียงพอที่จะศึกษาเรื่องที่จะสอนหรือไม่ ตลอดจนทำให้ทราบถึงลักษณะของผู้เรียน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม
2. การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างถูกต้องในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ ถ้าพบข้อบกพร่องผู้สอนจะได้ทำการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนจะได้ไม่หลงทางและสามารถเรียนรู้ต่อไปได้ การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนมักจะกระทำเมื่อจบบทเรียนในแต่ละช่วง ซึ่งอาจไม่ต้องใช้การวัดเป็นแบบทดสอบก็ได้ อาจให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือถามคำถามสั้น ๆ
3. การประเมินผลหลังจากจบการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ในบทเรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นการวัดและประเมินผลโดยรวม เพื่อวิเคราะห์

ความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งการประเมินผลหลังจากจบการเรียนการสอนมักใช้กับการเรียนการสอน เป็นภาคเรียน หรือใช้เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ก็ได้

วิกกินส์ (Wiggins. 1990 : 3) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. การทดสอบความรู้จากข้อสอบ ซึ่งเป็นการวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมาจากเนื้อหา โดยเน้นการสะท้อนความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ
2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนกระทำหรือปฏิบัติ เพื่อแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ การประเมินจะครอบคลุมถึงกระบวนการปฏิบัติงาน ทักษะต่าง ๆ และผลงานที่เกิดขึ้นจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง รวมทั้งการประเมินวิธีการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในชีวิตจริงได้

เพียร์ซ (Pierce. 1992 : 2) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. การประเมินโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ สามารถปฏิบัติ และแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินแบบอิงเกณฑ์ โดยใช้การทำกิจกรรมในห้องเรียน และสถานการณ์จริง เป็นตัวบ่งชี้ถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การประเมินประเภทนี้รวมถึงการสังเกตของครู การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินตนเองของผู้เรียน
2. การประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่เน้นความสามารถเฉพาะด้าน การกำหนดมาตรฐานของความสามารถ หรือความเก่งของผู้เรียน
3. การประเมินแฟ้มสะสมงาน คือการประเมินผลที่เน้นการบันทึกผลงานของผู้เรียน ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อแสดงถึงความลึกซึ้ง ความก้าวหน้าในการเรียน และพัฒนาการด้านความสามารถของผู้เรียน สิ่งที่สำคัญของการประเมินคือ การสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียน และการควบคุมตนเอง

จากแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินผลต้องสอดคล้องกับหลักสูตร ควรมีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนการเรียน การสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังจากจบการเรียนการสอน มีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย และปฏิบัติจริงอย่างครบกระบวนการ มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อสะท้อนความรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้

ชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของชุดกิจกรรม ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545 : 190) ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่าเป็นสื่อ การนำสื่อ ประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละหน่วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามความสนใจ และความสามารถ ของตนเอง ชุดกิจกรรมประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน เนื้อหา สื่อประสมและเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดไว้ใส่กล่องหรือซองที่สามารถ นำไปใช้ได้ทันที

วาสนา ชาวหา (2548 : 91) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อ การสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นชุดของสื่อประกอบ (Multi Media) ซึ่งหมายถึงการใช้สื่อการสอนตั้งแต่ สองชนิดขึ้นไปรวมกัน เพื่อให้ผู้เรียนรับความรู้ที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะช่วยเสริม ประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดไว้ สำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และ ประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียน ได้รับ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551 : 117 - 118) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อประสมที่ได้จากระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับหน่วยเรื่องและวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพ

วีระ ไทยพานิช (2551 : 174) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่ง เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาและเป็นสื่อประสม เพราะเป็นประสบการณ์เรียนรู้ที่ต้องใช้สื่อ หลายอย่างระบบการผลิตที่สื่อหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่า ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม

จากความหมายของชุดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียน การสอนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความสามารถของตนเอง ซึ่งจาก การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมแล้วผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรม ดังนี้

ลัดดา สุขปรีดี (2543 : 34) กล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะมีคำแนะนำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามจึงทำให้สะดวกต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ชุดกิจกรรมจะถูกสร้างขึ้นเป็นรายวิชา และแบ่งเป็นเรื่องย่อย ๆ มีเนื้อหาเรียงลำดับต่อเนื่องกันจากง่ายไปหายาก และมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ผู้เรียนจึงมีโอกาสเลือกเรียนในแต่ละเรื่อง ที่ตนเองสนใจ ตามความสามารถและประสบการณ์เดิม และช่วยให้พัฒนาความก้าวหน้าในการเรียน ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน และผู้เรียน จะสามารถรับรู้ประสบการณ์แห่งความสำเร็จได้ ซึ่งถือว่าการเสริมแรงในการเรียนรู้ขั้นต่อไป ซึ่งชุดกิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนประสบความสำเร็จตามความสามารถของผู้เรียนเอง

4. ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ โดยไม่จำกัดสถานที่ และเวลา

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545 : 84) กล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ และโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน

2. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หรืออาจต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอนได้เพียงเล็กน้อย

3. ช่วยให้การศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำชุดกิจกรรมไปเรียน ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

4. ช่วยลดภาระการสอนของครู และช่วยให้ครูผู้สอนมีความพร้อม และความมั่นใจ ในการจัดการเรียนรู้

5. ชุดการเรียนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน และครูผู้สอนสามารถ วัดผลผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

6. ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง

7. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากเรียนรู้ได้พร้อมกัน และเรียนรู้ในลักษณะเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วาสนา ชาวหา (2548 : 139) กล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือเรียนเป็นกลุ่ม โดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอน และสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

2. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ที่ใดก็ได้ตามความสะดวกของการเรียน ช่วยแก้ปัญหา การขาดแคลนครู ซึ่งชุดกิจกรรมอาจนำมาใช้ได้เนื่องจากครูไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นที่ครู ไม่สามารถมาสอนได้

3. ช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากการกระทำที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ ฝึกทักษะการคิดให้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง และเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้เนื้อหาเพียงอย่างเดียว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2553 : 121) กล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย ซึ่งครูผู้สอนอาจไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ดี
2. ชุดกิจกรรมช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังเรียนรู้ เพราะชุดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเอง
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมในการเรียนรู้และความมั่นใจในการเรียนรู้ เพราะชุดกิจกรรมถูกผลิตขึ้นอย่างเป็นระบบ และจัดเนื้อหาสาระไว้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการเรียนรู้
5. ช่วยให้การเรียนรู้เป็นอิสระจากครูผู้สอน ซึ่งชุดกิจกรรมจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ชุดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดสถานที่และประหยัดค่าใช้จ่าย

จากความสำคัญของชุดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ และความสนใจในการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา จึงช่วยเกิดความรู้ลึกที่เป็นอิสระจากครูผู้สอน ช่วยฝึกความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการเรียน ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

มีนการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ดังนี้

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2545 : 153) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและผู้เรียน ตามลักษณะของชุดกิจกรรม คู่มือครูจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมไว้อย่างละเอียด ครูและผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดกิจกรรมนั้นอย่างได้ผล คู่มืออาจทำเป็นเล่มหรือเป็นแผ่น มีส่วนที่สำคัญคือ คำชี้แจงสำหรับครู บทบาทของครู การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผังแผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกปฏิบัติ หรือกิจกรรม

2. บัตรคำสั่ง หรือคำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่มีอยู่ในชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม หรือชุดกิจกรรมแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะเรียน คำสั่งให้ผู้เรียน ปฏิบัติกิจกรรม การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือการตอบคำถาม บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำ กระชับ เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องอ่านบัตร คำสั่งให้เข้าใจเสียก่อนแล้วจึงปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรม

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์ ถูกบรรจุในรูปของสื่อต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียน สำเร็จรูป แถบบันทึกเสียง ฟิล์มสตริป แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟิก หุ่นจำลอง อุปกรณ์ตัวอย่าง วิชัช วงษ์ใหญ่ (2545 : 186) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หัวเรื่อง คือ การแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้

2. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการใช้ชุดกิจกรรม จะต้องศึกษา ก่อนที่ใช้ชุดกิจกรรม จากคู่มือให้เข้าใจเป็นสิ่งแรก เพื่อให้การใช้ชุดกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมประกอบด้วยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้

2.2 สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนจัดกิจกรรม

2.3 บทบาทของนักเรียน

2.4 การจัดชั้นเรียน

2.5 แผนการจัดการเรียนรู้

3. วัสดุประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่ สิ่งของ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ สิ่งเหล่านี้ควรมีความสมบูรณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดกิจกรรม ประกอบด้วย ชื่อบัตร กลุ่ม หัวเรื่อง คำสั่ง ที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม และกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ

5. กิจกรรมสำรอง จะต้องเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนบางคนที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนผู้อื่น จะได้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างและลึก ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

6. ขนาดรูปแบบของชุดกิจกรรม ไม่ควรใหญ่และเล็กเกินไป เพื่อความสะดวกในการใช้ ส่วนความหนาของชุดกิจกรรมขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา และสื่อการเรียนรู้ที่ใช้แต่ละหน่วย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2553 : 120) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่

1. คู่มือครูสำหรับใช้ชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ และคู่มือสำหรับผู้เรียนที่ต้องเรียนจากชุดกิจกรรม

2. เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนรู้ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อแบบประสม หรือกิจกรรม การเรียนการสอนแบบกลุ่ม และรายบุคคล ตามจุดประสงค์การเรียนรู้
3. คำสั่ง คำชี้แจง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้กับผู้เรียน
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ที่ได้จากการวัดด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ

จากองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมควรประกอบ ไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ บัตรคำสั่ง วัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อการเรียนรู้ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม บัตรงาน กิจกรรมสำรอง การวัดและประเมินผล

หลักการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษากล่าวถึง หลักการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ดังนี้
 วิชัย วงษ์ใหญ่ (2545 : 189) กล่าวถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาที่นำมาทำเป็นชุดกิจกรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ แล้วแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยมีหัวข้อชุดกิจกรรมย่อย ๆ ควรจัดเรียงลำดับขั้นตอน ของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องเหมาะสม พิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องรู้ก่อน ซึ่งเป็น พื้นฐานตามขั้นตอนของความรู้ และลักษณะธรรมชาติของวิชานั้น
2. เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระ และแบ่งชุดกิจกรรมได้แล้ว จะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งว่า จะทำชุดกิจกรรมรูปแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่าผู้เรียนเป็นใคร จะทำอะไรกับผู้เรียน จะให้ ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างไร และจะทำได้ได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเรียน
3. กำหนดชุดกิจกรรม โดยประมาณเนื้อหาสาระที่สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ได้ตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงว่าเป็นหน่วยที่นำเรียนรู้ หาสื่อการเรียนรู้ได้ง่าย พยายามวิเคราะห์ ให้ละเอียดอีกครั้งว่า ชุดกิจกรรมมีหลักการหรือความคิดรวบยอดอะไร และมีหัวข้อชุดกิจกรรมย่อย ๆ อะไรอีกบ้างที่รวมอยู่ในหน่วยนี้ ซึ่งจะต้องศึกษาถึงแก่นของหลักการเรียนรู้แต่ละเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่กำหนดขึ้น ต้องสอดคล้องกันกับหน่วย และชุดกิจกรรม โดยสรุปความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอดของเนื้อหาสาระ โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของผู้เรียน หลังจากใช้ชุดกิจกรรม
6. การวิเคราะห์งาน คือ การนำจุดประสงค์แต่ละข้อมาวิเคราะห์งาน เพื่อหา กิจกรรม การเรียนการสอน แล้วจัดลำดับของกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

7. เรียงลำดับกิจกรรม เพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืนกัน จะต้องนำกิจกรรมที่ทำการวิเคราะห์แล้ว มาหลอมรวมเป็นกิจกรรมที่สมบูรณ์ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการเรียน ตลอดจนการติดตามประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมา

8. สื่อการเรียนรู้ คือ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครู และนักเรียน จะต้องกระทำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยจะต้องเตรียมมาก่อน และเขียนบอกให้ชัดเจน ในคู่มือครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้

9. การประเมินผล คือ การตรวจดูว่าหลังจากการเรียนการสอนแล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์กำหนดไว้หรือไม่

10. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเพื่อหาประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบของชุดกิจกรรมว่าจะผลิตออกมาในขนาดเท่าใด และรูปแบบของชุดกิจกรรมจะออกมาเป็นแบบใด ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการใช้ การเก็บรักษาและความสวยงาม การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2553 : 85) กล่าวถึงหลักการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบเดี่ยว 1 : 1 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยการทดลองกับเด็กก่อนทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง และเด็กเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวจะได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาก เมื่อปรับปรุงชุดกิจกรรมแล้วประสิทธิภาพจะสูงขึ้นมากอีก ในการทดลองแบบกลุ่มต่อไป

2. แบบกลุ่ม 1 : 10 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน ต่อเด็ก 6 - 10 คน โดยละเด็กเก่งปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณร้อยละ 10

3. แบบภาคสนาม 1 : 100 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน ต่อเด็กทั้งชั้น 30 - 40 คน ชั้นที่เลือกมาทดลองต้องมีเด็กละกัน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.50 ก็ให้ยอมรับได้ หากแตกต่างกันมาก ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมใหม่ โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์

จากหลักการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการสร้างชุดกิจกรรมต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระของวิชา ความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การเตรียมและเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม การนำผู้เรียนไปสู่ความคิดรวบยอด หัวข้อชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของ

ผู้เรียนการนำจุดประสงค์แต่ละข้อมาวิเคราะห์งาน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติกิจกรรม รวมไปถึงการประเมินผลที่ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และสุดท้ายต้องนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ ซึ่งการหาประสิทธิภาพนั้น ให้เริ่มจากการทดลองแบบเดี่ยว 1 : 1 แบบกลุ่ม 1 : 10 และแบบภาคสนาม 1 : 100 และมีการพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ชุดกิจกรรมมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้

ความหมายของการปฏิบัติ

วิลลิส (Willis, 1996 : 23) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติว่า การปฏิบัติคือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงซึ่งส่งเสริมให้ผู้ได้ใช้ภาษาในการปฏิบัติงานจนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้งานสมบูรณ์ โดยเน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบของภาษา พร้อมทั้งมีการประเมินผลของงานด้วย

เอลลิส (Ellis, 2003 : 9 - 10) ได้ให้ความหมายของการปฏิบัติ 6 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติ หมายถึง แผนการทำงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือกำหนดการสอน หรือแผนสำหรับกำหนดกิจกรรมในรายวิชาที่สอน
2. การปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่เน้นการสื่อความหมาย ซึ่งงานปฏิบัติต้องส่งเสริมผู้เรียนในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยวิธีการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการใช้ภาษาสื่อความหมายในการปฏิบัติงาน
3. งานปฏิบัติเกี่ยวข้องข้องกับกระบวนการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสื่อสาร เช่น การขอข้อมูล การถามตอบ และการซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง
4. งานปฏิบัติเกี่ยวข้องข้องกับทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งงานปฏิบัติสามารถเชื่อมโยงทักษะทั้ง 4 เข้าด้วยกัน เช่น ฟัง หรืออ่านข้อความแล้วแสดงความเข้าใจโดยการพูดหรือการเขียน
5. งานปฏิบัติต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ความรู้ความเข้าใจ เช่น การคัดเลือก การเรียงลำดับ การให้เหตุผล และการประเมินผลข้อมูล เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
6. งานปฏิบัติต้องมีความชัดเจนตามเป้าหมายของงานปฏิบัติ โดยในแผนการทำงานนั้น ต้องกำหนดว่าภาษาที่ได้หลังจากทำงานปฏิบัติต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และเมื่อผู้เรียนปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วจะได้เรียนรู้และฝึกภาษาที่ถูกต้องในงานปฏิบัตินั้น

จากความหมายของการปฏิบัติข้างต้น สรุปได้ว่าการปฏิบัติ หมายถึงกิจกรรมหรือชิ้นงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยความเข้าใจ มีการเชื่อมโยง ข้อมูล หรือมีปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษา ซึ่งเน้น

การสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบทางภาษา นอกจากนี้เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมาย ขั้นตอนชัดเจน และต่อเนื่อง แล้วปฏิบัติตาม โดยทั่วไปจะพิจารณาความสมบูรณ์ของชิ้นงาน และมีการสอนกิจกรรมงานปฏิบัติที่หลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพียงอย่างเดียว

หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้

นักการศึกษากล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้ วิลลิส (Willis. 1996 : 130 - 131) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนอายุน้อยว่า ผู้สอนต้องเตรียมภาษาสำหรับผู้เรียนอายุน้อยเป็นพิเศษและหาวิธีช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสและความมั่นใจในการใช้คำหรือวลีที่เรียนด้วย ดังนั้น หลักการจัดการเรียนรู้ต้องครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. ใช้ภาษาเป้าหมายในห้องเรียนเท่าที่เป็นไปได้ โดยเริ่มต้น จากคำและวลีที่ผู้เรียนมีจากประสบการณ์เดิม หรือสามารถคาดเดาได้
2. สร้างกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จ
3. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเองและเกิดความร่วมมือในการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการทำงานหรือกล้าซักถามเมื่อมีปัญหา
4. มั่นใจว่าทุกกิจกรรมของงานปฏิบัตินั้น สร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนด้านความสามารถใช้ภาษาของผู้เรียน
5. ต้องยอมรับว่าการปฏิบัติงานในขั้นตอนแรกอาจไม่สมบูรณ์แบบ
6. ควรให้การเสนอแนะผู้เรียนในสิ่งที่ผิดพลาด และส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหรือปฏิบัติอีกครั้งหนึ่งโดยไม่ควรช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดมากเกินไป
7. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาแม่ได้ ตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ภาษาเป้าหมายในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด
8. มั่นใจว่าผู้เรียนมีความเข้าใจคำสั่งในขั้นตอนการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ และตระหนักว่าผู้เรียนต้องมีโอกาสในการฝึกรูปแบบโครงสร้างของประโยคที่ถูกต้องในขั้นตอนท้ายของงานปฏิบัติ
9. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจประโยชน์ขององค์ประกอบในงานปฏิบัติและสามารถช่วยให้ผู้เรียนย้อนคิดขั้นตอนการปฏิบัติงานและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คาเมรอน (Cameron. 2001 : 31) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1. งานปฏิบัติควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และมีเอกภาพสำหรับผู้เรียนในเรื่องหัวข้อกิจกรรมหรือผลงาน

2. ควรใช้ภาษาที่เน้นการสื่อความหมายและจุดมุ่งหมายสำหรับผู้เรียน ในงานปฏิบัตินั้น ๆ
3. การปฏิบัติควรมีเป้าหมายการเรียนรู้ภาษาที่ชัดเจน
4. การปฏิบัติควรมีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุด
5. การปฏิบัติควรส่งเสริมความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียน

เอลลิส (Ellis, 2003 : 276 - 278) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1. ความยากง่ายของงานปฏิบัติต้องเหมาะสมกับระดับผู้เรียน
2. ผู้สอนควรตั้งเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของแต่ละงานปฏิบัติให้ชัดเจน
3. ผู้เรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนต้องปฏิบัติงานอย่างจริงจังมิใช่ทำเพียงเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น
4. ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับบทบาทกิจกรรมในบทเรียนของงานปฏิบัตินั้น ๆ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น โดยทำงานร่วมกันเป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม
5. การปฏิบัติส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาของตนเองในการปฏิบัติงาน และเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้มีประสิทธิภาพ
6. การปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนคือการใช้ภาษาเพื่อมุ่งเน้นการสื่อความหมาย สิ่งหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการใช้ภาษา คือการจัดงานปฏิบัติให้หลากหลาย ซึ่งรวมทั้งโครงสร้างของภาษาที่ใช้ด้วย
7. การปฏิบัติที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ทั้งนี้ควรสอดคล้องกับหลักการในข้อ 6
8. งานปฏิบัติที่ดีควรให้ผู้เรียนประเมินผลในการดำเนินงานและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

จากหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่าหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงระดับชั้นของผู้เรียน เป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินการต้องมีความชัดเจน ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง เน้นการสื่อความหมายมากกว่ารูปแบบทางภาษา มีการประเมินผลการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานปฏิบัติต่อไป

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้

วิลลิส (Willis, 1996 : 56 - 58) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมงานปฏิบัติ (Pre-task) ขั้นตอนนี้คือ การแนะนำหัวข้อและงานปฏิบัติ โดยผู้สอนจะช่วยผู้เรียนให้เข้าใจประเด็นสำคัญ และจุดประสงค์ของงานปฏิบัติ เช่น การระดมความคิด การใช้รูปภาพ ฯลฯ อาจเน้นคำหรือวลีที่จำเป็นสำหรับงานปฏิบัติ แต่ยังไม่ควรสอนโครงสร้างไวยากรณ์ใหม่ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติขั้นตอนนี้ ตัวอย่างกิจกรรมเช่น การคัดลอกคำที่ไม่เข้ากลุ่มออก ผู้สอนควรให้เวลาผู้เรียนในการคิดเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน และถ่างงานปฏิบัติเกี่ยวข้องกับข้อความ ให้ผู้เรียนอ่านข้อความเพื่อทำความเข้าใจเสียก่อน

2. ขั้นระหว่างการปฏิบัติงาน (Task Cycle)

งานปฏิบัติ (Task) ผู้เรียนสามารถทำงานปฏิบัติเป็นงานคู่ (Pair Work) หรืองานกลุ่ม (Group Work) พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายเพื่อแสดงความคิดเห็น ผู้สอนเดินรอบ ๆ ห้องและสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน พร้อมทั้งกระตุ้นผู้เรียนให้พยายามใช้ภาษาเป้าหมายในการสื่อสาร โดยผู้สอนช่วยผู้เรียน กรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้เรียนต้องการพูดอะไร แต่จะไม่แทรกเพื่อแก้ไขรูปแบบภาษาที่ไม่ถูกต้อง เน้นการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ที่เฉพาะหน้า และสร้างความมั่นใจกับผู้เรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่ม

การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นการเตรียมการสำหรับการรายงานผล ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อไปผู้เรียนจะรายงานให้เพื่อนทั้งห้องรับทราบเรื่องการทำงานปฏิบัติว่าเป็นอย่างไร และได้ชิ้นงานหรือผลงานอะไร ผู้เรียนเขียนฉบับร่างพร้อมทั้งฝึกซ้อมว่าจะต้องเขียนหรือพูดอะไร ผู้สอนควรเดินไปรอบ ๆ ห้องเรียน เพื่อแนะนำผู้เรียนทางด้านภาษา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถถามคำถามกับผู้สอนเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ ซึ่งการวางแผนการรายงานนั้นเป็นรูปการเขียน ผู้สอนสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนแก้ไข โดยใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ ในขั้นการวางแผน ควรเน้นเรื่องความชัดเจน การเรียบเรียงและความถูกต้องของข้อมูล

การรายงาน (Report) โดยผู้สอนสุ่มถามผู้เรียนบางคู่หรือบางกลุ่ม โดยให้รายงานสรุปแก่เพื่อนทั้งห้องเพื่อให้ทุกคนสามารถเปรียบเทียบผลที่ได้ วิธีการอาจเป็นรูปแบบการรายงานของผู้เรียน 1 - 2 กลุ่ม ให้กลุ่มอื่นเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นและเติมเต็มในส่วนต่าง ๆ พร้อมทั้งกำชับให้ผู้เรียนจดบันทึกในระหว่างที่เพื่อนรายงานด้วย ผู้สอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องเนื้อหาที่ผู้เรียนรายงาน บางครั้งอาจปรับภาษาใหม่ในภายหลัง แต่ไม่ควรแก้ไขหน้าห้องเรียนขณะที่ผู้เรียนรายงาน

3. ชั้นหลังการปฏิบัติงาน (Language Focus)

การวิเคราะห์ภาษา (Analysis) โดยผู้สอนเตรียมรูปแบบโครงสร้างทางภาษาให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษากับเพื่อน ๆ ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือขณะที่ผู้เรียนร่วมกันทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนถามคำถามได้ จากนั้นผู้สอนทบทวนการวิเคราะห์ของผู้เรียนอีกครั้งบนกระดาน แล้วให้ผู้เรียนคัดลอกลงในสมุด

การฝึกใช้ภาษา (Practice) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมฝึกใช้ภาษา และสรุปโครงสร้างทางภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้ว

เมื่อผู้เรียนทำงานปฏิบัติแต่ละครั้งเสร็จสิ้น ผู้สอนอาจเลือกทำการติดตามผล (Follow-up) โดยผู้เรียนควรฝึกใช้ภาษาที่เหมือนหรือคล้ายกับงานปฏิบัติทางการพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แต่ควรเปลี่ยนจากคู่เดิมหรือกลุ่มเดิม และให้ผู้เรียนได้อภิปรายถึงความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงาน ปฏิบัติว่าเป็นอย่างไรบ้างและอะไรที่ผู้เรียนจะนำไปทำต่อไป หรือเขียนบันทึกประจำวันเพื่อให้ผู้สอนอ่านทีหลัง

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยใช้งานปฏิบัติเป็นสื่อการเรียนรู้ ตามความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนยังสามารถวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงาน ได้อย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแต่ละขั้นตอนมีการมุ่งเน้นการปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างอิสระ โดยผู้สอนนั้นทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้สร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการปฏิบัติงาน

ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ดังนี้

ความหมายของการอ่าน

มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของการอ่าน ดังนี้

สมิท (Smith, 1963 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นการทำความเข้าใจในสิ่งที่เห็นตามตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยการสืบสวน สอบสวน สามารถประเมิน หรือตัดสินใจว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือความลำเอียงของผู้แต่งและจะต้องสามารถวิจารณ์โดยใช้ความเห็นส่วนตัวเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน โดยใช้ประสบการณ์ ความจริง หรือเหตุผลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

แครร์ (Carr, 1983 : 27) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือ ความสามารถในการตีความจากเรื่องที่อ่าน และจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของผู้อ่าน ผู้อ่านสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ในการตีความ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

วิดโดว์สัน (Widdowson, 1986 : 116) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือ การทำความเข้าใจเนื้อหา การมีปฏิริยาโต้ตอบ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้อ่านใช้ประสบการณ์เดิม มาช่วยในการตีความจากเรื่องที่อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้

จากความหมายของการอ่านที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปว่าการอ่าน หมายถึง การทำความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน ด้วยวิธีการสืบสวน สอบสวน สามารถประเมินความรู้ที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านช่วยในการตีความจากเรื่องที่อ่าน

องค์ประกอบของกระบวนการอ่าน

มีนักการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการอ่านดังนี้

แฮร์รี และคาร์ล (Harris and Carl, 1980 : 14 - 17) ได้แบ่งองค์ประกอบของกระบวนการอ่าน ออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นการมองเห็นภาพ (Perceive Image) เป็นก้าวแรกของการเกิดความคิดรวบยอด (Concept) เกี่ยวกับความหมายของคำ เช่น เมื่อมองเห็นคำว่า Dog ภาพที่ผู้เรียนมองเห็นคือ สัตว์ที่มี 4 ขา และอาจจะนึกถึงชื่อสุนัขที่เป็นสัตว์เลี้ยงของตน

2. ชั้นสรุปพาดพิง (Generalize) เป็นขั้นที่ผู้อ่านนำภาพ dog ที่มองเห็นมารวมไว้เป็นสมาชิกประเภทหนึ่งของสัตว์ สัตว์เลี้ยง หรือเป็นสุนัขชนิดหนึ่งในสุนัขหลายชนิด นั่นคือ นำสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือมีส่วนที่สัมพันธ์กันมารวมพวกเข้าด้วยกัน ในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น

3. ชั้นบ่งชี้และระลึกได้ (Identify and Recall) เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถบ่งชี้และระลึกได้ถึงใจความสำคัญและรายละเอียดที่มีอยู่ในบทอ่าน ซึ่งเปรียบเทียบได้กับความเข้าใจตรงตามตัวอักษร (Literal Comprehension)

4. ชั้นวิเคราะห์ (Analyze) เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถผสมผสานเรื่องราวความคิดจากบทอ่านในลักษณะที่เจาะลึกมากขึ้นได้ เช่น วิเคราะห์ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเรื่องราว (Categorizing Elements)

5. ชั้นการลงความคิดเห็น (Judge) เป็นขั้นที่ผู้อ่านใช้วิจารณญาณในการประเมิน เพื่อหาคุณค่าจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งอาจใช้ในการศึกษาอย่างมีหลักเกณฑ์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือความรู้สึกของผู้อ่านที่มีต่อข้อความที่อ่าน เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ในขณะที่อ่าน ผู้อ่านจะตัดสินคุณค่าของสิ่งที่อ่านตามไปด้วย การอ่านในขั้นนี้จึงอาจเรียกว่าเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reading)

6. ขั้นนำไปใช้ (Extend) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นที่มีต่องานเขียนนั้น ๆ ได้ ทั้งในลักษณะที่เห็นด้วย

และไม่เห็นด้วย โดยการกลั่นกรองความคิดออกมาเป็นคำพูด การเขียนหรือแสดงกริยาท่าทาง ที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวที่อ่าน แต่บางครั้งปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่อ่าน ก็ไม่สามารถสังเกตได้ ถ้าไม่มีการแสดงออก

เบอร์เมียสสเตอร์ (Bermeister. 1978 : 193 - 194) ได้แบ่งองค์ประกอบของกระบวนการอ่าน ตามระดับความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

1. ระดับความจำ (Memory) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถจำในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ เช่น จำได้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่อง คำสั่งและลำดับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง เป็นต้น

2. ระดับการแปลความหมาย (Translation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านนำข้อความหรือ เรื่องราวที่อ่านไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การให้คำจำกัดความ การนำใจความไปแปลเป็นรูปแผนภูมิ เป็นต้น

3. ระดับการตีความ (Interpretation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ ผู้เขียนมิได้เขียนไว้โดยตรง เช่น หาเหตุเมื่อกำหนดผลมาให้หรือให้เหตุมาแล้วสามารถหาผลได้ การคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง เป็นต้น

4. ระดับการประยุกต์ใช้ (Application) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจ ในหลักการและนำไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ

5. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนย่อย ที่ประกอบเข้าเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์การโฆษณา การวิเคราะห์คำประพันธ์การเข้าถึง ความไม่สมเหตุสมผลของเรื่องที่เขียนตลอดจนการลงความเห็นในเรื่องที่อ่านได้

6. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำเอาความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านมารวบรวม และจัดเรียบเรียงใหม่

จากองค์ประกอบของกระบวนการอ่านดังกล่าวจะเห็นว่าในการสอนอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวสิ่งที่อ่านตามตัวอักษรนับว่ายังไม่เพียงพอ ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านโดยการให้ความมีเหตุผลในการวิเคราะห์ ตลอดจนสามารถประเมิน ลงความเห็นและตัดสินใจคุณค่าเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง

การพัฒนาความสามารถในการอ่าน

มีนักการศึกษาเสนอแนวทางการพัฒนาความสามารถในการอ่าน

ฮวง (Huang. 1993 : 33 - 34) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความสามารถในการอ่านให้กับ ผู้เรียน โดยการใช้คำถามแบ่งคำถาม ดังนี้

1. คำถามที่ใช้วัดความเข้าใจระดับตามตัวอักษร (Literal Comprehension Questions) มีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคำถามที่หาคำตอบได้ง่ายที่สุด เพราะคำตอบมีปรากฏให้เห็นชัดเจนในเนื้อเรื่อง

หรือใช้คำที่มีอยู่ในเนื้อเรื่องตั้งคำถามหรือเป็นคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลสามารถตอบได้ตรงไปตรงมา ตามความจริงหรือข้อมูลที่ปรากฏ โดยปกติคำถามระดับนี้ใช้คำว่า Who, When, Where และ What ในการตั้งคำถาม นอกจากนี้บางครั้งสามารถตอบคำถามได้โดยใช้คำหรือวลี

2. คำถามที่ใช้วัดความเข้าใจระดับสรุปอ้างอิง (Inferential Comprehension Questions) มีลักษณะดังนี้ คือ เป็นคำถามที่ต้องใช้ความคิด ค้นหาคำตอบ โดยไม่มีคำตอบปรากฏให้เห็น โดยตรงจากเนื้อเรื่อง หรือเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการคาดคะเน หรืออ้างอิงโดยใช้ข้อมูลหรือความจริงที่อยู่ในเนื้อเรื่องช่วยตอบคำถาม และเป็นคำถามที่มักขึ้นต้นด้วย How, Why ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการให้เหตุผล หรือการตีความข้อมูลที่มีอยู่ในเนื้อเรื่อง

3. คำถามที่ใช้วัดความเข้าใจระดับประยุกต์ (Applied Comprehension Questions) มีลักษณะดังนี้ เป็นคำถามที่ต้องใช้ความคิดในการค้นหาคำตอบ โดยไม่มีคำตอบปรากฏให้เห็น โดยตรงจากเนื้อเรื่อง หรือเป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้อ่านคาดการณ์ล่วงหน้า จากความจริงหรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง และเป็นคำถามที่บางครั้งขึ้นต้นด้วย Should..., In my opinion..., Do you agree.....?, etc. โดยต้องการให้ผู้อ่านใช้พื้นฐานความรู้เดิมในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น พิจารณา และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

รุจินันท์ ภาสาคี (2553 : 53) ได้สรุปเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน กล่าวคือ การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ในด้านเนื้อหาที่นำมาใช้สอนนั้นควรมีการคัดเลือก โดยพิจารณาระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนประกอบเนื้อหาที่นำมาใช้อ่านควรเป็นเนื้อเรื่อง และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ในด้านกระบวนการผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่าน ให้ผู้เรียนมีการพัฒนายุทธวิธี รู้จักเลือกใช้ยุทธวิธีการอ่าน เปิดโอกาสให้ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการอ่าน และควรเน้นความสามารถทางการอ่านมากกว่าตัวเนื้อหา โดยอาจประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การสอนให้ระลึกตัวอักษรได้ตามที่ผู้เขียนเขียนไว้ มองเห็นคำแล้วจำได้ว่าคำนั้นแทนคำพูดความหมายว่าอะไร
2. การสอนให้คาดการณ์ได้ว่าเรื่องที่อ่านจะดำเนินไปอย่างไร
3. การสอนให้รู้จักหาข้อมูลยืนยันเหตุการณ์ที่ผู้อ่านคาดคะเนไว้
4. การสอนให้ผู้เรียนปรับ แก้ หรือจัดกระบวนการความคิดอีกครั้งหนึ่งเมื่อพบว่าสิ่งที่คาดไว้ไม่ถูกต้อง
5. การสอนให้ยุติการอ่านเมื่อกิจกรรมทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้ว หรือเมื่อจับใจความได้แล้ว หรือเมื่อพบว่าเรื่องที่อ่านไม่น่าสนใจก็ได้

จากการพัฒนาความสามารถในการอ่าน ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทางการพัฒนาความสามารถในการอ่านให้กับผู้เรียนอาจใช้คำถามเพื่อค้นหาคำตอบ โดยเป็นคำถามที่หาคำตอบ

ได้ง่าย คำถามที่ต้องใช้ความคิด ค้นหาคำตอบ หรือคำถามที่ต้องการให้ผู้อ่านคาดการณ์ล่วงหน้า จากความจริงหรือข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง และมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งการใช้เทคนิคกระบวนการสอน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อเป็นกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่าน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านเพื่อความเข้าใจ และนำไปสื่อสารได้ถูกต้อง

การประเมินผลการอ่าน

มีนักการศึกษา เสนอแนวทางการประเมินผลการอ่าน ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

ฟินอคเชร์ และซาโก (Finocchiar and Sako. 1983 : 56 - 60) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบ ดังนี้

1. แบบทดสอบอัตนัย (Subjective Test) ได้แก่ แบบทดสอบความเรียงที่ให้ผู้เรียนตอบคำถามจากเรื่องที่ย่าน โดยเขียนคำตอบเป็นประโยคยาว ๆ หรือข้อความยาว ๆ

2. แบบทดสอบปรนัย (Objective Test) ได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบแบบถูกผิด แบบจับคู่ และแบบเติมคำเป็นต้น

ในทางปฏิบัติที่นิยมใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) เพราะการตรวจให้คะแนนสะดวกรวดเร็ว มีความเที่ยงตรงต่อการคิดค่าคะแนน ใครเป็นผู้ตรวจก็ได้คะแนนที่ออกมา มีความเที่ยงตรง รวมทั้งเป็นแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง สะดวกในการให้คะแนน และใช้เวลาในการทำแบบทดสอบน้อย นอกจากนั้นยังสามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาหลาย ๆ ด้าน และสามารถใช้วัดกับผู้สอบทุกระดับ

นอกจากนี้ในการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านควรครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การวัดความหมายคำศัพท์โดยการเดาศัพท์จากบริบทที่อยู่รอบ ๆ เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมกับคำศัพท์นั้น ๆ

2. การวัดใจความหลัก หรือใจความสำคัญของเรื่องที่ย่าน

3. การวัดรายละเอียดในเรื่องที่ย่าน

4. การวัดการสรุปเรื่อง และตีความที่ปรากฏโดยนัย หรือเรื่องที่ไม่ปรากฏอยู่ในข้อความ

5. การวัดอารมณ์ ความรู้สึก และเจตนาของผู้เขียน

6. การวัดความสัมพันธ์ของข้อความ หรือประโยคที่ปรากฏในเรื่อง

7. การวัดโครงสร้างของประโยค โดยการแปลความของประโยค หรือโดยการกำหนดมาให้ 1 ประโยคแล้วเลือกประโยคเทียบเคียงที่มีความหมายตรงกับประโยคที่กำหนดให้

แมดเสน (Madsen. 1995 : 85 - 95) กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับผู้เรียนระดับพื้นฐาน และระดับสูง ไว้ดังนี้

1. ระดับพื้นฐาน การทดสอบความเข้าใจทางการอ่านอาจทดสอบได้ดังนี้

1.1 การใช้รูปภาพ (Pictures Cues) ได้แก่ การนำเสนอรูปภาพแล้วให้ผู้อ่านตอบคำถามจากภาพที่กำหนด ซึ่งอาจตอบในลักษณะการตอบถูกผิด หรือการเลือกตอบจากตัวเลือกก็ได้

1.2 การใช้วลี หรือประโยค (Phrase and Sentence Cues) ส่วนใหญ่ใช้กับผู้เริ่มเรียนภาษา โดยการกำหนดวลี หรือประโยคที่เป็นความจริง และไม่จริงให้ผู้อ่านตัดสินใจจากสิ่งที่อ่านว่า เขียนถูกหรือไม่ เช่น “The sun sets in the east. T F” หรือการจับคู่ระหว่างวลีกับประโยค ซึ่งมีหลักในการตั้งประโยคคำถามดังนี้

1.2.1 ไม่ควรกำหนดคำตอบที่ผู้ตอบสามารถตอบได้โดยไม่ได้อาศัยทักษะทางภาษาในการอ่าน เช่น การถามถึงรายละเอียดในเรื่องที่ผู้อ่านไม่มีความรู้ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านไม่สามารถตอบคำถามได้ทั้ง ๆ ที่เข้าใจประโยคที่อ่าน

1.2.2 ไม่ควรใช้คำถามที่มีเนื้อหาทำให้เกิดความลำเอียงเช่นการถามในเรื่องที่ผู้อ่านบางคนมีความรู้ดีสามารถตอบได้

1.2.3 การกำหนดตัวเลือกในโจทย์แบบมีตัวเลือกต้องชัดเจนไม่กำกวม

1.3 การทดสอบความเข้าใจบทอ่าน โดยการให้ตอบถูกผิด และการจับคู่วลี หรือประโยค กับรูปภาพ และตอบคำถามจากบทอ่าน

2. เทคนิคการทดสอบการอ่านสำหรับผู้อ่านขั้นสูง

2.1 การทดสอบโดยใช้คำตอบที่มีตัวเลือก (Standard Multiple - choice) เหมาะกับการใช้ถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในทุก ๆ 35 - 37 คำสำหรับบทอ่านที่มีความยาวประมาณ 100 - 300 คำ บทอ่านที่เหมาะสมกับผู้อ่านขั้นพื้นฐานควรมีความยาวประมาณ 100 - 200 คำ สำหรับผู้อ่านขั้นสูงควรมีความยาวประมาณ 150 - 300 คำ ในการตั้งคำถามควรตั้งประมาณ 3 - 4 คำถามในทุก ๆ 100 คำ หรือจะถามมากกว่านั้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการถามของผู้ถาม และเนื้อหาเรื่องที่อ่านจะมีรายละเอียดให้ถามได้เพียงใด คำถามที่ใช้อาจเป็นทั้งในลักษณะที่ผู้อ่านสามารถหาคำตอบจากเนื้อหาในบทอ่าน และการหาคำตอบที่ต้องบูรณาการความคิดหรือข้อความที่อ่านหลาย ๆ ข้อความมาประกอบกัน เป็นการถามแบบให้สังเคราะห์สิ่งที่ได้จากการอ่าน หรือคำถามที่นักเรียนต้องใช้การสรุปอ้างอิงจากสิ่งที่อ่าน โดยทั่วไปผู้อ่านระดับกลางจะใช้เวลาการอ่าน และการตอบคำถามโดยเฉลี่ยประมาณข้อละ 1 นาที แต่นักเรียนที่อ่านช้าจะต้องใช้เวลามากเป็นสองเท่า ในการทำข้อสอบผู้อ่านมักจะใช้เวลาทั้งหมดที่กำหนดให้ในการทำข้อสอบ ในการพัฒนาข้อสอบจึงต้องมีการนำปilot ใช้และประมาณเวลาที่เหมาะสมโดยการลองถามเป็นระยะ ๆ ว่ามีผู้ใดทำเสร็จแล้วบ้างโดยให้ผู้อ่านทำข้อสอบยกมือ เมื่อมีผู้ทำเสร็จประมาณร้อยละ 80 ก็นับว่าเวลานั้นเป็นเวลาที่เหมาะสม

2.2 การทดสอบโดยใช้แบบโคลสมิตัวเลือก (Multiple - choice Cloze) ได้แก่ แบบทดสอบที่มีการตัดคำบางคำออกไป และกำหนดตัวเลือกเป็นคำตอบให้ แบบทดสอบแบบนี้

มีข้อจำกัดอยู่ที่มีบางคนแย้งว่าในการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น แม้จะไม่ได้อ่านคำบางคำผู้อ่านก็สามารถเข้าใจเรื่องในภาพรวมได้ แต่บางคนก็ให้เหตุผลว่าการทดสอบแบบนี้ยังใช้ทดสอบได้ดี เพราะในทุก ๆ ประโยคต้องมีข้อมูลที่จะชี้ให้เห็นสิ่งที่กล่าวถึงอย่างเฉพาะเจาะจง

อัจฉรา วงศ์โสธร (2548 : 154 - 155) ได้เสนอแนวทางการประเมินผลการอ่าน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินสามารถในการอ่าน ดังนี้ กำหนดตามส่วนประกอบของภาษา แบบแยกย่อย และเกณฑ์ที่กำหนดตามความสามารถรวมในการรับสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินความสามารถทางภาษาที่เป็นเกณฑ์แบบย่อย ได้แก่

1.1 ความรู้ในด้านศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ

1.2 ความรู้ในด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงเนื้อความ เช่น การใช้คำสันธาน คำบุพบทที่กำหนดหน้าที่ของภาษาว่าเป็นการขอร้อง การเชื่อเชิญ หรือการขออนุญาต เป็นต้น

2. การประเมินความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์แบบรวม ได้แก่

2.1 ความสามารถในการเรียบเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจบทอ่าน และสามารถตอบคำถามที่ให้โดยเรียบเรียงเป็นถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความเดิม หรือสามารถตอบคำถามแบบเลือกตอบ และแบบเรียงลำดับข้อความได้

2.2 ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด หมายถึง ความสามารถในการโยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าเป็นรายละเอียดสนับสนุนหรือเป็นรายละเอียดที่ขัดแย้งเพื่อให้ข้อมูลตรงกันข้าม ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดต่าง ๆ

2.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุแก่นของเรื่อง หัวเรื่องและใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

2.4 ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ และสุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่าน และความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลาภาษาที่ใช้ในบทอ่านเป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ ประเมิน และสรุปบทอ่านว่าเป็นสารประเภทใด ใช้ลีลาภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่ เข้าใจเจตนาทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ สามารถวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนสามารถประเมินบทอ่านได้ว่ามีความชัดเจนเข้าสู่ประเด็นอย่างไรไม่อ้อมค้อม และใช้ภาษาได้กระชับ ความสามารถในระดับนี้เป็นระดับสูงซึ่งต้องอาศัยความรู้ในระดับต้น ๆ เป็นพื้นฐาน

จากแนวทางการประเมินผลการอ่านที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปว่า การประเมินผลการอ่าน สามารถใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบอัตนัย หรือแบบปรนัย ให้ครอบคลุมเนื้อหาหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ความหมายคำศัพท์ ใจความหลัก รายละเอียดในเรื่องที่อ่าน โครงสร้าง

ของประโยค ความสัมพันธ์ของข้อความ หรือประโยคสั้น ๆ ในเรื่อง โดยอาจประเมินความรู้ในด้านศัพท์ ไวยากรณ์ หรือประเมินแบบรวมเพื่อวัดความสามารถในการเรียบเรียงข้อความ การอ่านข้อมูล ที่เป็นรายละเอียด การอ่านจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจ ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2545 : 24) กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่เริ่มจากการรับรู้ต่อสิ่งเร้า ทำให้จิตรับรู้สิ่งเร้านั้นอย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกก็จะเกิดขึ้น ถ้าความรู้สึกเกิดการตอบสนองอย่างเต็มที่ ก็จะเกิดความรู้สึกชื่นชอบ หรือเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ถ้าความรู้สึกต่อสิ่งเร้านั้นไม่ต่อเนื่อง หรือไม่เกิดความเอาใจใส่ ความพึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น

สุพัตรา กองทรัพย์ (2548 : 70) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ จากนั้นแสดงสภาวะของร่างกาย และจิตใจ ไปทางชอบ พอใจมากขึ้น หรือต่อต้านไม่เห็นดีเห็นชอบ ซึ่งบุคคลจะมีความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันออกไป ถ้าความรู้สึกเกิดการตอบสนองด้วยความพึงพอใจ ก็จะเกิดความรู้สึกชื่นชอบในสิ่งนั้น

นันทา กุมา (2554 : 45) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือความรู้สึกต่อการทำงาน เช่น พอใจ ชอบใจ และมีผลทำให้การทำงานบรรลุผลดังที่ตั้งไว้ บุคคลจะมีความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันออกไป

จากความหมายของความพึงพอใจที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นได้จากการตั้งใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจในกิจกรรมที่ปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลการปฏิบัติต่อสิ่งเร้าตามความรู้สึกหรือทัศนคติ ที่มีของบุคคล

แนวทางการวัดความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2545 : 60 - 63) ได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจของผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สัมภาษณ์ หมายถึง การพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เน้นจุดประสงค์ในการวัด และบันทึกไว้ได้อย่างถูกต้อง โดยเริ่มจากการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้ดีเป็นมาตรฐานก่อน

ข้อคำถามจะต้องกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบความรู้สึกที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการได้ การวางแผนสร้างข้อคำถามจะต้องคิดถึงระยะเวลา และลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์

2. การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้สังเกตจำเป็นต้องมีข้อรายการที่จะใช้ในการสังเกตให้พร้อม

3. การรายงานตนเอง โดยการให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกของตนเองออกมาตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส นั่นคือ สิ่งเร้าที่เป็นข้อความ ข้อคำถาม หรือเป็นภาพ เพื่อจะได้แสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา

4. เทคนิคการจินตนาการ โดยอาศัยสถานการณ์หลายอย่างไปกระตุ้นผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ตอบ สถานการณ์ที่กำหนดให้จะไม่มีการสร้างที่แน่นอน ผู้เรียนจะต้องจินตนาการออกมาตามประสบการณ์ของตนเอง

สมบุรณ์ ดันยะ (2545 : 123 - 125) ได้เสนอแนวทางการวัดความพึงพอใจของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบและแบบสำรวจ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แบบสอบถาม หมายถึง ชุดของคำถามที่สร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนตอบลงในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นการกรอกข้อความ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์การสร้างแบบสอบถามที่ดี ต้องอาศัยการกำหนดจุดมุ่งหมายที่จำเพาะและชัดเจน รวมทั้งข้อความที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่ดี และเข้าใจง่าย รูปแบบของแบบสอบถามต้องน่าสนใจ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ สามารถแบ่งประเภทของแบบสอบถามได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่ไม่กำหนดคำตอบไว้ตายตัว เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้สึก หรือความคิดเห็นอย่างเต็มที่

1.2 แบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อความหรือข้อคำถามที่กำหนดตัวเลือก หรือคำตอบที่คาดว่าจะเป็นไปได้ เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบที่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือตรงกับความรู้สึกของตนเอง

2. แบบสำรวจ หรือแบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันมาก ประกอบด้วยบัญชีรายการของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งจะให้ผู้ตอบ ได้ตอบในลักษณะให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง แบบสำรวจจะช่วยให้ทราบว่า มีสิ่งต่าง ๆ หรือมีการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดหรือไม่

จากแนวทางการวัดความพึงพอใจที่นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดพึงพอใจให้ได้ผลการวัดที่ถูกต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด ครูผู้สอนจำเป็นต้องเลือกใช้วิธีการวัด และเครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต การรายงานตนเอง หรือการใช้สถานการณ์ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้วัด อาจเลือกใช้ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบรายงานตนเอง แบบตรวจสอบ

ราชการ โดยเลือกใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวัดให้ได้ข้อเท็จจริง หรือความรู้ที่พึงพอใจของผู้เรียน เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

คอปธี และพิกา (Doughty and Pica, 1986 : 320) ได้ศึกษาวิจัย เปรียบเทียบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติแบบทางเดียวและสองทาง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้งานปฏิบัติแบบสองทางทำให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนภาษามากกว่างานปฏิบัติแบบทางเดียว และการทำงานปฏิบัติในกลุ่มย่อย ทำให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์และมีการใช้ภาษาในการสื่อสารมากกว่างานปฏิบัติที่ครูผู้สอนสั่งอย่างเดียว

โฟโตส และเอลลิส (Fotos and Ellis, 1991 : 605) ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อฝึกการใช้ไวยากรณ์ ของนักเรียนระดับอุดมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติได้ใช้ภาษาในการสื่อสารมากขึ้น และได้รับการพัฒนาความรู้เรื่องไวยากรณ์ในเวลาเดียวกัน

งานวิจัยในประเทศ

ชินนเพ็ญ รัตนวงศ์ (2548 : 87 - 88) ได้ศึกษาวิจัย ผลของการสอนโดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติงานสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนมากกว่าร้อยละ 60 ชอบกิจกรรมและสนุกกับการเรียนภาษาอังกฤษ

สุพัตรา กองทรัพย์ (2548 : 63) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80 /80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 19.57 แสดงนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และการจัดกิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติได้ส่งเสริมกระบวนการคิดให้กับนักเรียน อีกทั้งนักเรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด ผ่านขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

สุวรรณทนา ชื่นอยู่ (2549 : 68) ได้ศึกษาวิจัย ผลการสอน โดยใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเน้นการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ร้อยละ 60 และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี

ณัฐพร พรหมโยธิน (2550 : 83) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดการสอนภาษาอังกฤษ เรื่อง “Safety at Work” โดยใช้กิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับดี

นิรมล วรมัต (2551 : 60) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างดี

นันทา กุมภา (2554 : 99) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด เรื่อง My house and home สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด เรื่อง My House and Home สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 77.32 / 75.78 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ได้พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก

วิษชุดา กรุงศรี (2554 : 116) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ เรื่อง Plants for Life โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น โดยได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.53 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม ระดับมากที่สุด

เพ็ญประภา มีเพชร (2557 : 74) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นภาระงานเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.31/75.04

มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นภาระงานเพื่อการพัฒนาทักษะการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้นั้นควรให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ นั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการจัดทำ พัฒนา และเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับความแตกต่าง ของผู้เรียน ซึ่งชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ และจดจำ ได้นานขึ้น และจัดว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ นอกจากนี้การใช้รูปแบบปฏิบัติ เป็นฐานการเรียนรู้ ยังสามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน ได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่สูงขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติ ที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้